

ЗРОСТАННЯ ЗОВНІШНЬОГО БОРГУ ЯК ЗАГРОЗА ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ

Вікторія Анатоліївна Фурса, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри соціальних та економічних дисциплін Харківського національного університету внутрішніх справ

Загрозою економічній безпеці України у зовнішньоекономічній сфері є катастрофічне швидке зростання зовнішнього боргу. За останні роки він зріс до 10,2 млрд. і в розрахунку на одного жителя країни вже досяг майже 170 дол. За даними Статистичного Бюро Європейської Комісії, індекс купівельної спроможності громадян України є одним з найнижчих у Європі, становлячи 17% від прийнятого за європейську норму. Опитування служби «Соціс–Геллап» свідчать, що сьогодні 93% населення України ледь – ледь вдається «зводити кінці з кінцями». Тому зараз відбувається масовий відплив робочої сили за кордон, що, в свою чергу, негативно впливає і впливатиме в майбутньому на розвиток усієї економічної системи країни.

Проте в Україні здійснюється не народна, а мафіозно-номенклатурна приватизація – суто символічне перетворення працівників на власників (через отримання приватизаційних майнових сертифікатів), а далі відбувається широкомасштабне розкрадання державної власності. Серйозною загрозою для безпеки держави постають «тонізація» та криміналізація економіки (тіньовий сектор складає до 60% економіки, приблизно 40% населення одержують офіційно не реєстровані доходи), які набули великого розмаху, що, по-перше, спричиняє значні збитки вилучення коштів з виробництва та їх направлення на некритичне споживання, а також відплив грошей за межі національного господарського простору України (згідно з оцінками, відповідний показник за роки незалежності сягає 20 млрд. дол.), а по – друге, позбавляє Уряд можливості легально впливати більш як на половину економічної діяльності в державі, ефективно контролювати перебіг подій в її економічному житті.

Кризові тенденції, що характеризують розвиток економіки України, зумовили визначення внутрішніх загроз для економічної безпеки України як таких, що набагато перевищують небезпеку зовнішніх і можуть призвести до дезінтеграції України, до загальнонаціональних техногенних та екологічних катастроф, соціального вибуху або істотного обмеження можливостей керівництва держави щодо вирішення внутрішніх проблем і дій на міжнародні арени.

Отже на сучасному етапі Україні потрібно своєчасно виявити фактори, які підривають стійкість, соціально-економічну безпеку держави.

Пріоритетним національним економічним інтересом України є її енергетична незалежність. Сьогодні Одеський, Херсонський нафтопереробні заводи простоюють, не працює Лисичанський комбінат, більш-менш завантажені Долинський і Дрогобитський (останній постачає нафту в усі західні регіони України). Через це, Україна 90% цих енергоносіїв постачає з Росії, тому потрібно як найшвидше створити альтернативні системи постачання нафти і газу, забезпечивши себе незалежними джерелами енергоресурсів.

Друга група національних економічних інтересів зосереджена у сфері розвитку українського підприємства, національного малого і середнього бізнесу, приватної власності. Потрібно створити прибуток на теренах Української держави; вкладати зароблені кошти у національне виробництво, а не пограбування та переведення грошей у

банки іноземних держав; створення робочих місць і поширення бізнесу в Україні, орієнтація на максимальне використання інтелектуальних досягнень світової інформаційно-технологічної революції.

Для досягнення належного рівня економічної безпеки України, влада повинна усвідомити важливість цих проблеми. Важливими факторами забезпечення економічної безпеки виступають моніторинг та прогнозування елементів, які їм загрожують.

Треба здійснювати моніторинг внутрішніх та зовнішніх загроз економічним інтересам суспільства та на Україні цілком, по перше, за допомогою створення інформаційної бази. Але різноокий та об'єктивний моніторинг економіки повинен бути проведеним на базі аналізу конкретних кількісних значень індикаторів економічної небезпеки.

З метою відвернення економічної небезпеки, що загрожує державному суверенітету України, необхідно здійснити комплекс заходів по її виходу з глибокої економічної кризи. Слід істотно змінити економічну програму і курс держави за такими основними параметрами.

По-перше, треба дотримуватися вимог економічних законів, і насамперед – вартості, грошового обігу, пропорціональності, одержавлення економіки, та ін. Порушення вимог закону вартості призвело до величезного диспаритету цін між промисловістю і сільським господарством, який, у свою чергу зумовив значне руйнування аграрного сектора. Порушення вимог закону грошового обігу викликало велику нестачу готівки (базових грошей).

По-друге, необхідно відійти від спрощеної консервативної моделі змішаної економіки (тобто від монетаризму) до ліберальної соціал-реформістської, а з точки зору основних напрямів економічної теорії – до кейнсіанства та інституціоналізму.

По-третьє, важливо перейти до поширення колективних форм власності, і насамперед – трудової колективної власності (на засоби виробництва, створений продукт тощо).

По-четверте, слід здійснити комплекс заходів по стимулюванню платоспроможного попиту населення, і насамперед – за рахунок істотного підвищення заробітної плати. Це, водночас, означатиме дотримання вимог закону попиту і пропозиції.

По-п'яте, треба сформувати належний інвестиційний клімат.

По-шосте, необхідно проводити конструктивні структурні реформи.

По-сьоме, слід посилити роль держави у банківській системі шляхом створення державних спеціалізованих банків (земельних, інвестиційних та ін.), помітного здешевлення на цій основі кредитів, їх направлення для структурної перебудови та вирішення інших проблем (як відомо комерційний банк України зосередили в своїх руках близько 75% кредитного ринку, що значно симулює подорожчання кредитів).

По-восьме, необхідно розпочати відродження села і проводити виважену аграрну політику.

Тому для досягнення належного рівня економічної безпеки України необхідним є відповідне повідомлення важливості цієї проблеми на рівні вищого політичного і економічного керівництва держави.